

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

14. juni 2012 *

»Direktiv 93/13/EØF — forbruger aftaler — urimeligt kontraktvilkår om morarenter — betalingspåkravsprocedure — den nationale rets kompetence«

I sag C-618/10,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Audiencia Provincial de Barcelona (Spanien) ved afgørelse af 29. november 2010, indgået til Domstolen den 29. december 2010, i sagen:

Banco Español de Crédito SA

mod

Joaquín Calderón Camino,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano (refererende dommer), og dommerne M. Safjan, M. Ilešič, E. Levits og M. Berger,

generaladvokat: V. Trstenjak

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 1. december 2011,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Banco Español de Crédito SA ved abogados A. Herrador Muñoz og V. Betancor Sánchez samt R. Rivero Sáez
 - den spanske regering ved S. Centeno Huerta, som befuldmægtiget
 - den tyske regering ved J. Kemper og T. Henze, som befuldmægtigede
 - Europa-Kommissionen ved M. Owsiany-Homung og E. Gippini Fournier, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 14. februar 2012,

* Processprog: spansk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af:
 - artikel 6, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT L 95, s. 29)
 - artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/22/EF af 23. april 2009 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser (EUT L 110, s. 30)
 - bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1896/2006 af 12. december 2006 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure (EUT L 399, s. 1)
 - artikel 5, stk. 1, litra l) og m), artikel 6 og 7 samt artikel 10, stk. 2, litra l), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF (EUT L 133, s. 66, og berigtigelse i EUT 2009 L 207, s. 14) og
 - artikel 11, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked og om ændring af Rådets direktiv 84/450/EØF og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF, 98/27/EF og 2002/65/EF og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 (direktivet om urimelig handelspraksis) (EUT L 149, s. 22).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet inden for rammerne af en sag mellem Banco Español de Crédito SA (herefter »Banesto«) og Joaquín Calderón Camino vedrørende betaling af et beløb, der skyldes i henhold til en forbrugerlånekontrakt indgået mellem disse parter.

Retsforskrifter

EU-retlige forskrifter

Direktiv 87/102/EØF

- 3 Artikel 6 i Rådets direktiv 87/102/EØF af 22. december 1986 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forbrugerkredit (EFT 1987 L 42, s. 48) bestemmer følgende:
 - »1. Uanset undtagelsen i artikel 2, stk. 1, litra e), skal forbrugeren, når der mellem et kredit- eller finansieringsinstitut og en forbruger er aftalt en kredit i form af træk på en løbende konto, idet denne undtagelse dog ikke gælder kreditkortkonti, ved eller inden indgåelsen af aftalen underrettes
 - om kredittens eventuelle maksimumsbeløb
 - om den årlige rente og de omkostninger, der beregnes fra aftalens indgåelse, og betingelserne for ændring af disse
 - om betingelserne for ophævelse af aftalen.

Denne underretning skal bekræftes skriftligt.

2. Endvidere skal forbrugeren, så længe aftalen løber, informeres om enhver ændring i den årlige rente eller de øvrige omkostninger, når ændringen indtræder. Oplysninger herom kan gives i kontoudtog eller på en anden af medlemsstaterne godkendt måde.

3. I medlemsstater, hvor stiltiende accepterede overtræk anerkendes, skal de pågældende medlemsstater sørge for, at forbrugeren gøres bekendt med den årlige rente og eventuelle omkostninger om og enhver ændring heri, når overtrækket vedvarer ud over tre måneder.«

4 Det nævnte direktivs artikel 7 har følgende ordlyd:

»Såfremt en kreditaftale med henblik på anskaffelse af løsøre opsiges, skal medlemsstaterne fastsætte, på hvilke betingelser løsøregenstanden kan tages tilbage, særligt hvis forbrugeren ikke har givet sit samtykke dertil. De skal endvidere sikre, at regnskabet mellem parterne, når kreditgiver tager løsøregenstanden tilbage, opgøres således, at tilbagetagelsen ikke medfører nogen uberettiget berigelse.«

Direktiv 93/13

5 Tolvte betragtning til direktiv 93/13 lyder således:

»[D]e nationale lovgivninger giver imidlertid på nuværende tidspunkt kun mulighed for en delvis harmonisering; kun kontraktvilkår, der ikke er blevet individuelt forhandlet, er omfattet af dette direktiv; det er vigtigt at give medlemsstaterne mulighed for under overholdelse af traktaten at sikre forbrugeren et højere beskyttelsesniveau ved at fastsætte strengere nationale bestemmelser end bestemmelserne i dette direktiv.«

6 21. betragtning til nævnte direktiv har følgende ordlyd:

»[M]edlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at hindre, at der fastsættes urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, og til at sikre, at de, hvis de alligevel findes, ikke binder forbrugeren, og at aftalen fortsat er bindende for parterne på samme vilkår, hvis den kan videreføres uden de urimelige vilkår.«

7 24. betragtning til samme direktiv præciserer følgende:

»[M]edlemsstaternes retsmyndigheder og administrative organer skal råde over tilstrækkelige og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige vilkår i forbrugeraftaler til ophør.«

8 Artikel 6 i direktiv 93/13 lyder således:

»1. Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at forbrugeren ikke berøves den beskyttelse, som dette direktiv giver, såfremt et tredjeland's lovgivning vælges som gældende lov for aftalen, når denne aftale har nær tilknytning til EF-medlemsstaternes område.«

9 Det nævnte direktivs artikel 7, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

10 Samme direktivs artikel 8 bestemmer følgende:

»Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med [EF-]traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af forbrugerne.«

Direktiv 2005/29

11 Artikel 11, stk. 1 og 2, i direktiv 2005/29 fastsætter følgende:

»1. Medlemsstaterne påser, at der findes tilstrækkelige og effektive midler til bekæmpelse af urimelig handelspraksis og til at sikre, at dette direktivs bestemmelser overholdes i overensstemmelse med forbrugernes interesse.

[...]

2. I henhold til de i stk. 1 omhandlede retsforskrifter skal medlemsstaterne, hvis de finder, at sådanne foranstaltninger er nødvendige under hensyn til alle berørte interesser og navnlig offentlighedens interesse, tillægge domstolene eller de administrative myndigheder beføjelse til:

- a) at påbyde indstilling af den urimelige handelspraksis eller at indlede passende retsforfølgning for at få påbudt, at den indstilles
- b) dersom den pågældende urimelige handelspraksis endnu ikke er iværksat, men vil blive det meget snart, at forbyde denne praksis eller indlede passende retsforfølgning for at få den forbudt

også selv om der ikke er ført bevis for, at der faktisk er lidt tab eller skade, eller at der er tale om forsæt eller uagtsomhed fra den erhvervsdrivendes side.

Medlemsstaterne træffer ligeledes bestemmelse om, at de i første afsnit omhandlede foranstaltninger kan træffes som led i en fremskyndet procedure:

- enten med foreløbig virkning
- eller
- med endelig virkning,

idet det tilkommer hver medlemsstat at afgøre, hvilken af disse to muligheder den vil vælge.

[...]«

Forordning nr. 1896/2006

12 Tiende betragtning til forordning nr. 1896/2006 præciserer følgende:

»Den procedure, der indføres ved denne forordning, bør være et supplerende, valgfrit middel for fordringshaveren, som bevarer retten til at gøre brug af en procedure fastsat i national lov. Denne forordning træder således ikke i stedet for og harmoniserer heller ikke de ordninger for inddrivelse af ubestridte krav, der er hjemlet i national lov.«

13 Artikel 1 i forordning nr. 1896/2006 fastsætter følgende:

»1. Denne forordning har til formål:

- a) at forenkle og fremskynde grænseoverskridende sager om ubestridte pengekrav og nedbringe sagsomkostningerne ved at indføre en europæisk betalingspåkravsprocedure
- og
- b) at muliggøre fri bevægelighed for europæiske betalingspåkrav overalt i medlemsstaterne ved at fastsætte mindstestandarder, hvis overholdelse overflødiggør en mellemliggende procedure i fuldbyrdelsesstaten forud for anerkendelsen og fuldbyrdelsen.

2. Denne forordning er ikke til hinder for, at en fordringshaver kan forfølge et krav som omhandlet i artikel 4 ved brug af en anden procedure, der er hjemlet i en medlemsstats lov eller i fællesskabsretten.«

Direktiv 2008/48

14 Artikel 1 i direktiv 2008/48 har følgende ordlyd:

»Dette direktiv har til formål at harmonisere visse aspekter af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om aftaler om forbrugerkredit.«

15 Det nævnte direktivs artikel 5, stk. 1, lyder således:

»I god tid før en forbruger bindes af en kreditaftale eller et kredittilbud, giver kreditgiveren og i givet fald kreditformidleren på grundlag af de kreditvilkår og -betingelser, som kreditgiveren tilbyder, og i givet fald forbrugerens præferencer og oplysninger, forbruger den oplysninger, der er nødvendige for at sammenligne forskellige tilbud, så der kan træffes en informeret beslutning om indgåelsen af en kreditaftale. [...]

De pågældende oplysninger skal angive:

[...]

l) den gældende sats for morarenter og måden, denne sats tilpasses på, og, hvor det er relevant, eventuelle omkostninger i forbindelse med misligholdelse

m) en advarsel om følgerne af manglende betalinger

[...]«

16 Samme direktivs artikel 10, stk. 2, bestemmer følgende:

»Kreditaftalen skal klart og koncist angive:

[...]

l) den gældende sats for morarenter som fastsat på tidspunktet for indgåelse af aftalen og måden, denne sats tilpasses på, og, hvor det er relevant, andre omkostninger i forbindelse med misligholdelse

[...]«

Direktiv 2009/22

17 Artikel 1, stk. 1, i direktiv 2009/22 fastsætter følgende:

»Formålet med dette direktiv er en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende søgsmål med påstand om forbud som omhandlet i artikel 2 til beskyttelse af forbrugernes kollektive interesser som omhandlet i direktiverne i bilag I, således at det sikres, at det indre marked fungerer korrekt.«

18 Det nævnte direktivs artikel 2 har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne udpeger de domstole eller administrative myndigheder, der har kompetence til at træffe afgørelse i sager, der er indbragt af de i medfør af artikel 3 godkendte organer/organisationer, med henblik på:

a) hurtigst muligt og efter omstændighederne gennem en foreløbig afgørelse at kræve, at overtrædelsen bringes til ophør, eller at der nedlægges forbud mod den

[...]

2. Dette direktiv berører ikke den internationale privatret med hensyn til lovvalg, hvilket betyder, at normalt enten lovgivningen i den medlemsstat, hvor overtrædelsen er begået, eller lovgivningen i den medlemsstat, hvor overtrædelsen har virkning, finder anvendelse.«

Spansk ret

19 I spansk ret blev forbrugerne først beskyttet mod urimelige kontraktvilkår ved den generelle lov nr. 26/1984 af 19. juli 1984 om beskyttelse af forbrugere og brugere (Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios) (BOE nr. 176 af 24.7.1984, s. 21686, herefter »lov nr. 26/1984«).

20 Lov nr. 26/1984 blev efterfølgende ændret ved lov nr. 7/1998 af 13. april 1998 om generelle forretningsbetingelser (Ley 7/1998 sobre condiciones generales de la contratación) (BOE nr. 89 af 14.4.1998, s. 12304), som gennemførte direktiv 93/13 i national spansk ret.

21 Endelig blev den konsoliderede lovtekst for lov nr. 26/1984 af 16. november 2007, med senere ændringer, vedtaget ved kongeligt lovdekret nr. 1/2007 om omarbejdning af den generelle lov om beskyttelse af forbrugere og brugere og anden tilknyttet lovgivning (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias) (BOE n° 287 af 30.11.2007, s. 49181, herefter »lovdekret nr. 1/2007«).

22 Artikel 83 i lovdekret nr. 1/2007 har følgende ordlyd:

»1. Urimelige kontraktvilkår er uden videre ugyldige og betragtes, som om de ikke var aftalte.

2. Den del af kontrakten, der er behæftet med ugyldigheden, tilpasses i henhold til artikel 1258 i den borgerlige lovbog og princippet om objektiv god tro.

Den ret, som erklærer de nævnte vilkår ugyldige, tilpasser kontrakten og råder over afbalancerende beføjelser med hensyn til parternes rettigheder og forpligtelser, hvis kontrakten opretholdes, og med hensyn til følgerne af dens ugyldighed, hvis der opstår en væsentlig skade for forbrugeren og brugeren.

Kun hvis de opretholdte vilkår fører til en urimelig stilling for parterne, som ikke kan afhjælpes, kan retten erklære kontrakten ugyldig.«

23 Artikel 1258 i den borgerlige lovbog bestemmer:

»Aftaler indgås på grundlag af enighed og er fra det tidspunkt ikke kun bindende med hensyn til opfyldelsen af det, der udtrykkeligt er aftalt, men også med hensyn til alle følger, der efter deres natur er i overensstemmelse med god tro, sædvane og loven.«

24 For så vidt angår betalingspåkravsproceduren fastsatte artikel 812, stk. 1, i civilprocesloven (Ley de Enjuiciamiento Civil) i den affattelse, der var gældende på det tidspunkt, hvor den procedure, der har givet anledning til tvisten i hovedsagen, blev indledt, betingelserne for anvendelse af denne procedure således:

»Enhver person, der fra en anden kræver betaling af en pengegæld, som er opstået og forfalden, og som ikke overstiger 30 000 EUR, kan anmode om, at der indledes en betalingspåkravsprocedure, hvis denne gælds beløb attesteres på følgende måder:

1) enten ved fremlæggelse af dokumenter, uanset disses form, art eller fysiske udformning, som er underskrevet af debitor, eller som bærer dennes stempel, prægning, eller varemærke, eller ethvert andet fysisk eller elektronisk tegn, der hidrører fra debitor

- 2) eller ved fremlæggelse af fakturaer, følgesedler, certifikater, telegrammer, telefaxer eller ethvert andet dokument der, selv om det er udformet ensidigt af kreditoren, almindeligvis anvendes til at dokumentere kreditter og gæld i forbindelser af den art, der eksisterer mellem kreditoren og dennes debitor.

[...]«

- 25 Artikel 815, stk. 1, i civilprocesloven, der har overskriften »Anmodningens antagelse til realitetsbehandling og betalingspåkrav«, bestemmer:

»Hvis de dokumenter, der er vedlagt anmodningen, indgår blandt de dokumenter, der er nævnt i artikel 812, stk. 2, eller udgør et prima facie-bevis for kreditorens krav, der bekræftes ved anmodningens indhold, pålægges debitoren at betale til kreditoren inden for en frist på 20 dage og at fremlægge beviserne for denne betaling for retten, eller at give møde for retten og på kortfattet måde i den skriftlige indsigelse angive grundene til, at han er af den opfattelse, at det krævede beløb helt eller delvist ikke er betalingspligtigt [...]«

- 26 Civilproceslovens artikel 818, stk. 1, vedrørende debitorens indsigelse bestemmer følgende:

»Fremsætter debitoren rettidigt indsigelse, træffes der endelig afgørelse i sagen ved afslutningen af den hertil fastsatte procedure, og den afsagte dom får retskraft.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 27 Den 28. maj 2007 indgik Joaquín Calderón Camino en lånekontrakt vedrørende et beløb på 30 000 EUR med Banesto (herefter »den omtvistede kontrakt«), for at kunne købe en bil, der skulle »opfylde husstandens behov«. Udlånsrenten var fastsat til 7,950%, ÅOP (de årlige omkostninger i procent) til 8,890% og morarenten til 29%.
- 28 Selv om lånet først skulle være tilbagebetalt den 5. juni 2014, var Banesto af den opfattelse, at den omtvistede kontrakt var udløbet før dette tidspunkt, eftersom der i september måned 2008 endnu ikke var blevet foretaget tilbagebetaling af syv månedlige ydelser. Den 8. januar 2009 indgav Banesto derfor i henhold til spansk ret til Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell en anmodning om udstedelse af betalingspåkrav vedrørende et beløb på 29 381,95 EUR, svarende til de månedlige ydelser, der ikke var blevet betalt, med tillæg af renter i henhold til kontrakten og omkostninger.
- 29 Den 21. januar 2010 afsagde Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell en kendelse, hvori denne ret fastslog dels, at den omtvistede kontrakt var en standardkontrakt, der var indgået uden reelle muligheder for forhandling og med indhold af pålagte generelle betingelser, dels, at morarenten på 29% var fastsat i en maskinskrevet bestemmelse, der ikke adskilte sig fra resten af teksten for så vidt angår den anvendte skrifttype eller skriftstørrelse eller ved en særlig accept fra forbrugerens side.
- 30 Under disse omstændigheder og under hensyntagen til bl.a. niveauet for rentesatsen Euribor (»Euro interbank offered rate«) og for rentesatsen fastsat af Den Europæiske Centralbank (ECB) samt det forhold, at satsen for de nævnte morarenter var mere end 20 procentpoint højere end satsen for udlånsrenten, erklærede Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell ex officio kontraktvilkåret vedrørende morarenterne for ugyldigt, med den begrundelse, at det var urimeligt, og henviste til Domstolens faste praksis på området. Retten fastsatte endvidere morarenten til 19%, idet den henviste til den lovbestemte rentesats og til den morarentesats, der fremgår af de nationale budgetlove i perioden 1990-2008, og pålagde Banesto at foretage en ny beregning af rentebeløbet for den periode, der var omhandlet i den sag, retten skulle behandle.
- 31 Banesto kærede den nævnte kendelse til Audiencia Provincial de Barcelona, idet banken i det væsentlige gjorde gældende, at Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell på dette tidspunkt af sagens behandling hverken ex officio kunne erklære det kontraktvilkår vedrørende morarenter, som retten anså for at være urimeligt, for ugyldigt, eller kunne foretage en ændring heraf.

- 32 I forelæggelsesafgørelsen konstaterede Audiencia Provincial de Barcelona for det første, at den spanske lovgivning på området for beskyttelse af forbrugernes og brugernes interesser ikke bemyndiger de retter, der skal behandle en anmodning om udstedelse af et betalingspåkrav, til ex officio og ved indledningen af sagens behandling at erklære urimelige vilkår ugyldige, da efterprøvelsen af disses lovlighed henhører under den almindelige procedure, der kun indledes, såfremt debitoren fremsætter indsigelse.
- 33 Hvad for det andet angår EU-retten har den forelæggende ret anført, at Domstolens praksis ganske vist har fortolket artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 således, at de nationale retter er forpligtede til ex officio at fastslå, at et urimeligt kontraktvilkår er ugyldigt og uanvendeligt, selv hvis kontraktens parter ikke har anmodet herom.
- 34 Imidlertid er den forelæggende ret af den opfattelse, at forordning nr. 1896/2006, der netop regulerer området for betalingspåkrav på EU-niveau, ikke indfører en procedure til prøvelse af urimelige vilkår ex officio og ved indledningen af sagens behandling, men begrænser sig til at opregne en række krav og oplysninger, der skal meddeles forbrugerne.
- 35 På samme måde fastsætter hverken direktiv 2008/48 om forbrugerkreditaftaler eller direktiv 2009/22 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser processuelle mekanismer, der pålægger de nationale retter ex officio at fastslå, at et vilkår som det, der er indeholdt i den omtvistede kontrakt, er ugyldigt.
- 36 Endelig har den forelæggende ret anført, at selv hvis det blev antaget, at en praksis, der består i, at der i teksten i en kontrakt, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, indsættes et vilkår om morarenter, er »urimelig« i henhold til direktiv 2005/29, har de nationale retter – eftersom lov nr. 29/2009 af 30. december 2009 om ændring af den retlige ordning for illoyal konkurrence og reklame til forbedring af beskyttelsen af forbrugere og brugere (Ley 29/2009 por la que se modifica el régimen legal de la competencia desleal y de la publicidad para la mejora de la protección de los consumidores y usuarios) (BOE nr. 315, af 31.12.2009, s. 112039) ikke har gennemført dette direktivs artikel 11, stk. 2, i spansk ret – under alle omstændigheder ikke beføjelse til ex officio at efterprøve, om denne praksis er urimelig.
- 37 Audiencia Provincial de Barcelona, der er i tvivl om den rigtige fortolkning af EU-retten, har under disse omstændigheder besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Strider det mod EU-retten, navnlig vedrørende forbrugerens og brugerens ret, at en national retsinstans undlader at udtale sig ex officio og [ved indledningen af sagens behandling] og i enhver fase af processen om ugyldighed eller tilpasning af et vilkår om morarenter (i dette tilfælde på 29%) i en forbrugerlånkontrakt? Kan den pågældende ret uden at påvirke de forbrugerrettigheder, der er anerkendt i EU-lovgivningen, vælge kun at foretage en eventuel analyse af et sådant vilkår på skyldnerens initiativ (ved en hensigtsmæssig processuel indsigelsesprocedure)?
- 2) Hvordan skal – i lyset af artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13[...] og artikel 2 i direktiv 2009/22[...] – artikel 83 i [...] lovdekret [...] [nr.] 1/2007] [...] fortolkes i overensstemmelse med EU-retten? Hvilken rækkevidde har i den forbindelse artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13[...], når den fastslår, at urimelige kontraktvilkår »ikke binder forbrugeren«?
- 3) Kan [domstolskontrol] ex officio og [ved indledningen af sagens behandling] [...] udelukkes, hvis sagsøgeren i stævningen klart fastslår satsen for morarenter, kravets størrelse, herunder hovedkravet og renter, konventionalbod og omkostninger, rentesatsen og det tidsrum, for hvilket renterne kræves (medmindre en lovbestemt rente tilføjes hovedstolen efter loven i udstedelsesstaten), sagens genstand, herunder en beskrivelse af de forhold, der påberåbes som

grundlag for kravet, samt krævede renter, og det konkretiseres, om det drejer sig om en lovbestemt eller kontraktlig rente, kapitalisering af renter eller lånerentesatsen, om den er beregnet af fordringshaveren og procentdelen over Centralbankens basisrente, som det gælder ifølge [forordning nr. 1896/2006] om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure?

- 4) Ved manglende gennemførelse forpligter artikel 5, [stk. 1, andet afsnit], litra l) og m), og artikel 6 – når de taler om »måden, denne sats tilpasses på« – og artikel 10, [stk. 2,] litra l), i direktiv 2008/48[...] da den finansielle institution til i kontrakten på en speciel og tydelig måde at indføre (ikke i selve teksten, hvor meddelelsen ikke adskiller sig fra resten) som »oplysninger forud for aftaleindgåelsen« den gældende sats for morarenter i forbindelse med misligholdelse, klart og på en fremtrædende plads, og de elementer, der er taget i betragtning ved bestemmelsen af den (finansieringsudgifter, udgifter til inddrivelse ...) og at indføre en advarsel om følgerne i form af omkostninger?
- 5) Omfatter artikel 6, stk. 2, i direktiv 2008/48[...] en pligt til at meddele et fremskyndet forfald af kreditten eller lånet, som udløser anvendelsen af morarenter? Er princippet om forbud mod uberettiget berigelse i artikel 7 i direktiv 2008/48[...] anvendeligt, når kreditgiver ikke alene ønsker at inddrive varen (lånekapitalen), men også at anvende særligt høje morarenter?
- 6) Kan retten, i forbindelse med en manglende gennemførelsesbestemmelse, og i lyset af artikel 11, stk. 2, i direktiv 2005/29[...] ex officio efterprøve, om indførelsen i kontrakten af et vilkår om morarenter er urimelig?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 38 Med det første spørgsmål har den forelæggende ret i det væsentlige anmodet om at få oplyst, om direktiv 93/13 skal fortolkes således, at det er til hinder for en ordning i en medlemsstat som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en ret, der skal behandle en anmodning om udstedelse af et betalingspåkrav, hverken ved indledningen af sagens behandling eller på noget andet tidspunkt af proceduren ex officio må efterprøve, om et vilkår om morarenter, der er indeholdt i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimeligt, såfremt forbrugeren ikke har fremsat indsigelse vedrørende vilkåret.
- 39 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål skal det indledningsvis bemærkes, at den ved direktiv 93/13 indførte beskyttelsesordning hviler på den betragtning, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende såvel hvad angår forhandlingsstyrke som informationsniveau, og at forbrugeren som følge heraf tiltræder betingelser, som på forhånd er udarbejdet af den erhvervsdrivende, uden at han kan øve nogen indflydelse på disses indhold (dom af 27.6.2000, forenede sager C-240/98 - C-244/98, Océano Grupo Editorial og Salvat Editores, Sml. I, s. 4941, præmis 25, af 26.10.2006, sag C-168/05, Mostaza Claro, Sml. I, s. 10421, præmis 25, og af 6.10.2009, sag C-40/08, Asturcom Telecomunicaciones, Sml. I, s. 9579, præmis 29).
- 40 Under hensyntagen til denne svagere stilling fastsætter nævnte direktivs artikel 6, stk. 1, at urimelige kontraktvilkår ikke binder forbrugeren. Som det fremgår af retspraksis, er der tale om en præceptiv bestemmelse, der har til formål at erstatte den formelle balance, som kontrakten indfører mellem medkontrahenternes rettigheder og forpligtelser, med en reel balance, der skal genindføre ligheden mellem parterne (Mostaza Claro-dommen, præmis 36, og dommen i sagen Asturcom Telecomunicaciones, præmis 30, samt dom af 9.11.2010, sag C-137/08, VB Pénzügyi Lízing, Sml. I, s. 10847, præmis 47, og af 15.3.2012, sag C-453/10, Pereničová og Perenič, præmis 28).
- 41 For at sikre den ved direktiv 93/13 søgte beskyttelse har Domstolen allerede flere gange understreget, at uligheden mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende alene kan ophæves ved positive foranstaltninger, der er uafhængige af kontraktparterne selv (jf. dommen i sagen Océano Grupo Editorial og Salvat Editores, præmis 27, Mostaza Claro-dommen, præmis 26, dommen i sagen Asturcom Telecomunicaciones, præmis 31, og dommen i sagen VB Pénzügyi Lízing, præmis 48).

- 42 Det er i lyset af disse principper, at Domstolen således har fastslået, at de nationale retter af egen drift skal efterprøve, om et kontraktvilkår, der henhører under anvendelsesområdet for direktiv 93/13, er urimeligt, og dermed afhjælpe den manglende ligevægt mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende (jf. i denne retning *Mostaza Claro*-dommen, præmis 38, dom af 4.6.2009, sag C-243/08, *Pannon GSM*, Sml. I, s. 4713, præmis 31, dommen i sagen *Asturcom Telecomunicaciones*, præmis 32, samt dommen i sagen *VB Pénzügyi Lízing*, præmis 49).
- 43 Følgelig begrænser den rolle, som EU-retten har tillagt den nationale ret på det pågældende område, sig ikke til blot at være muligheden for at prøve, om et kontraktvilkår eventuelt måtte være urimeligt, men indebærer ligeledes forpligtelsen til ex officio at prøve dette spørgsmål, så snart den råder over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver (jf. *Pannon GSM*-dommen, præmis 32).
- 44 I denne forbindelse har Domstolen i forbindelse med, at den udtalte sig om en anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af en national ret, som skulle behandle en sag inden for rammerne af en kontradiktorisk procedure, efter at der var blevet fremsat indsigelse af en forbruger over for et betalingspåkrav, udtalt, at denne ret er forpligtet til ex officio at indlede en undersøgelse med henblik på at konstatere, om en værnetingsklausul om stedlig enekompetence i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, falder inden for anvendelsesområdet for direktiv 93/13, og til i bekræftende fald ex officio at undersøge, om klausulen eventuelt er urimelig (dommen i sagen *VB Pénzügyi Lízing*, præmis 56).
- 45 Den foreliggende sag afskiller sig dog fra de sager, der gav anledning til *Pannon GSM*-dommen og dommen i sagen *VB Pénzügyi Lízing*, derved, at den vedrører definitionen af det ansvar, der påhviler den nationale ret i henhold til bestemmelserne i direktiv 93/13, inden for rammerne af en betalingspåkravsprocedure, inden forbrugeren har fremsat indsigelse.
- 46 I denne forbindelse bemærkes, at da der ikke er blevet foretaget en harmonisering af de nationale mekanismer til inddrivelse af ubestridte krav, henhører måderne for gennemførelsen af de nationale procedurer for betalingspåkrav i medfør af princippet om medlemsstaternes procesautonomi under disses nationale retsorden, dog på den betingelse, at disse ikke må være mindre gunstige end dem, som regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt den nationale ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke umuliggør eller uforholdsmæssigt vanskeliggør udøvelsen af rettigheder, der er tillagt forbrugerne ved EU-retten (effektivitetsprincippet) (jf. i denne retning *Mostaza Claro*-dommen, præmis 24, og dommen i sagen *Asturcom Telecomunicaciones*, præmis 38).
- 47 Hvad angår ækvivalensprincippet bemærkes, at Domstolen ikke råder over nogen oplysninger, der kan give anledning til tvivl med hensyn til foreneligheden af den ordning, der omhandles i hovedsagen, med dette princip.
- 48 Det fremgår nemlig af sagen, at den spanske processuelle ordning hverken tillader en national ret, der skal behandle en anmodning om udstedelse af betalingspåkrav, ved indledningen af sagens behandling eller på noget andet tidspunkt af proceduren, ex officio at efterprøve, om et vilkår i en kontrakt, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimeligt med hensyn til artikel 6 i direktiv 93/13, såfremt forbrugeren ikke har fremsat indsigelse om vilkåret, eller såfremt et sådant vilkår tilsidesætter nationale ufravigelige retsgrundsætninger, hvilket det dog tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 49 Hvad angår effektivitetsprincippet bemærkes, at det fremgår af Domstolens faste praksis, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder dens forløb og dens særlige kendetegn, for de forskellige nationale retsinstanser (jf. dommen i sagen *Asturcom Telecomunicaciones*, præmis 39 og den deri nævnte retspraksis).

- 50 I det foreliggende tilfælde fremgår det af de akter, der er blevet indgivet til Domstolen, at betalingspåkravsproceduren i henhold til artikel 812 i civilprocesloven finder anvendelse på opstået, likvid og forfalden pengegæld, der ikke overskrider en begrænset værdi, som på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen var fastsat til 30 000 EUR.
- 51 For at sikre kreditorerne en enklere adgang til retfærdighed og et hurtigere procesforløb, fastsætter denne artikel alene, at kreditorerne skal vedlægge anmodningen dokumenter, der godtgør, at skylden eksisterer, men de er ikke forpligtede til klart at anføre, hvor høj morarentesatsen er, fra hvornår beløbet er forfaldent, og i hvilket forhold morarentesatsen står til den lovbestemte rente i national ret eller i forhold til Den Europæiske Centralbanks sats.
- 52 Således har den nationale ret, der skal behandle en anmodning om udstedelse af betalingspåkrav, i medfør af artikel 815, stk. 1, og artikel 818, stk. 1, i civilprocesloven en kompetence, der er begrænset til alene at efterprøve, om de formelle betingelser for at indlede denne procedure foreligger, og såfremt dette er tilfældet, skal den nationale ret imødekomme anmodningen, som den skal behandle, og udstede et betalingspåkrav, der kan fuldbyrdes, uden at den ved indledningen af sagens behandling eller på noget andet tidspunkt af proceduren kan efterprøve, om anmodningen er begrundet ud fra de oplysninger, den råder over, såfremt debitoren hverken bestrider at ville betale sin gæld eller fremsætter indsigelse inden for en frist på 20 dage regnet fra meddelelsen om det nævnte påkrav. En sådan indsigelse skal nødvendigvis for så vidt angår sager, der overskrider en ved lov fastlagt værdi – på tidspunktet for de faktiske omstændigheder, der gav anledning til tvisten i hovedsagen, 900 EUR – være fremsat med hjælp fra en advokat.
- 53 I denne forbindelse skal det konstateres, at en sådan processuel ordning, der gør det umuligt for en ret, som skal behandle en anmodning om udstedelse af et betalingspåkrav, ved indledningen af sagens behandling eller på noget andet tidspunkt af proceduren, selv om den allerede råder over alle de retlige og faktiske oplysninger, der er nødvendige i denne forbindelse, ex officio at efterprøve, om vilkår, der er indeholdt i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimelige, såfremt forbrugeren ikke har fremsat indsigelse, er egnet til at gribe negativt ind i effektiviteten af den beskyttelse, der søges opnået ved direktiv 93/13 (jf. i denne retning dom af 21.11.2002, sag C-473/00, Cofidis, Sml. I, s. 10875, præmis 35).
- 54 I betragtning af den generelle udformning af, forløbet for og særegenhederne ved betalingspåkravsproceduren, der er beskrevet i denne doms præmis 50-52, foreligger der nemlig en ikke ubetydelig risiko for, at de berørte forbrugere ikke fremsætter den krævede indsigelse, enten på grund af den særligt korte frist, der er fastsat hertil, eller fordi de kan blive afholdt fra at forsvare sig i betragtning af de omkostninger, som en retssag ville medføre i forhold til den anfægtede gælds størrelse, eller fordi de ikke kender eller forstår omfanget af deres rettigheder, eller på grund af det begrænsede indhold af anmodningen om påkravet, der er blevet indgivet af de erhvervsdrivende, og således på grund af den ufuldstændige karakter af de oplysninger, som de råder over.
- 55 Det er således tilstrækkeligt for de erhvervsdrivende at indlede en betalingspåkravsprocedure i stedet for en almindeligt civil sag for at fratage forbrugerne fordelene ved den beskyttelse, der søges opnået ved direktiv 93/13, hvilket også er i strid med Domstolens praksis, hvorefter de særlige kendetegn ved de retssager, som inden for rammerne af national ret gennemføres mellem de erhvervsdrivende og forbrugerne, ikke kan udgøre en faktor, som kan påvirke den retlige beskyttelse, som forbrugerne nyder i medfør af bestemmelserne i dette direktiv (Pannon GSM-dommen, præmis 34).
- 56 Under disse omstændigheder skal det fastslås, at den i hovedsagen omhandlede spanske ordning ikke er forenelig med effektivitetsprincippet, for så vidt som den i de sager, der indledes af erhvervsdrivende, og hvori forbrugerne er modparter, gør det umuligt eller uforholdsmæssigt svært at anvende den beskyttelse, som direktiv 93/13 tilsigter at tilføre forbrugerne.
- 57 I lyset af disse betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at direktiv 93/13 skal fortolkes således, at det er til hinder for en ordning i en medlemsstat som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en ret, der skal behandle en anmodning om udstedelse af et betalingspåkrav, hverken ved indledningen af sagens behandling eller på noget andet tidspunkt af proceduren, selv om den råder over de retlige og faktiske

oplysninger, der er nødvendige i denne forbindelse, ex officio må efterprøve, om et vilkår om morarenter, der er indeholdt i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimeligt, såfremt forbrugeren ikke har fremsat indsigelse vedrørende vilkåret.

Det andet spørgsmål

- 58 For at kunne give en fortolkning af EU-retten, der er nyttig for den forelæggende ret (jf. i denne retning dom af 16.12.2008, sag C-213/07, Michaniki, Sml. I, s. 9999, præmis 50 og 51), må det andet spørgsmål forstås således, at retten i det væsentlige ønsker oplyst, om artikel 2 i direktiv 2009/22 og artikel 6, stk. 1, i direktiv 92/13 er til hinder for en ordning i en medlemsstat som den, der er fastsat i artikel 83 i lovdekret nr. 1/2007, som gør det muligt for den nationale ret, når denne erklærer et vilkår i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, ugyldigt, at tilpasse den nævnte kontrakt ved at ændre dette vilkårs indhold.
- 59 I denne forbindelse bemærkes indledningsvis, at tvisten i hovedsagen udspiller sig inden for rammerne af en betalingspåkravsprocedure, der er blevet indledt af en af de kontraherende parter, og ikke i forbindelse med et søgsmål med påstand om forbud, der er blevet indledt af »godkendte organer/organisationer« i henhold til artikel 3 i direktiv 2009/22.
- 60 For så vidt som sidstnævnte direktiv ikke finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, er der følgelig ikke anledning til at udtale sig om fortolkningen af dets artikel 2.
- 61 På denne baggrund skal det bemærkes, at for at besvare spørgsmålet om, hvilke konsekvenser der skal drages, hvis et kontraktvilkår erklæres ugyldigt, skal der tages hensyn både til ordlyden af artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 og formålene med og den generelle opbygning af dette direktiv (jf. i denne retning dom af 3.9.2009, sag C-482/07, AHP Manufacturing, Sml. I, s. 7295, præmis 27, og af 8.12.2011, sag C-125/10, Merck Sharp & Dohme Corp, Sml. I, s. 12987, præmis 29).
- 62 For så vidt angår ordlyden af nævnte artikel 6, stk. 1, bemærkes for det første, at medlemsstaterne i henhold til denne bestemmelses første del sætning ganske vist tillægges et vist spillerum for så vidt angår fastlæggelsen af, hvilke retlige ordninger der skal finde anvendelse på urimelige kontraktvilkår, men at bestemmelsen ikke desto mindre udtrykkeligt fastsætter, at de nævnte vilkår »ikke binder forbrugeren«.
- 63 I denne forbindelse har Domstolen allerede haft lejlighed til at fortolke denne bestemmelse således, at det tilkommer de nationale retter, der konstaterer, at kontraktvilkår er urimelige, at drage alle de konsekvenser, der følger heraf efter national lovgivning, for at forbrugeren ikke er bundet af de nævnte vilkår (jf. dommen i sagen Asturcom Telecomunicaciones, præmis 58, kendelse af 16.11.2010, sag C-76/10, Pohotovost, Sml. I, s. 11557, præmis 62, samt dommen i sagen Pereničová og Perenič, præmis 30). Som det nemlig blev anført i denne doms præmis 40, er der tale om en præceptiv bestemmelse, der har til formål at erstatte den formelle balance, som kontrakten indfører mellem medkontrahenternes rettigheder og forpligtelser, med en reel balance, der skal genoprette ligheden mellem parterne.
- 64 For det andet bemærkes, at EU-lovgiver i den anden del sætning af artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13, ligesom i 21. betragtning til dette direktiv, udtrykkeligt har fastsat, at aftalen, som den erhvervsdrivende og forbrugeren har indgået, forbliver bindende for parterne »på i øvrigt samme vilkår«, hvis den kan opretholdes »uden de urimelige kontraktvilkår«.
- 65 Det fremgår således af ordlyden af artikel 6, stk. 1, at de nationale retter kun er forpligtede til at udelukke anvendelsen af et urimeligt kontraktvilkår, således at det ikke binder forbrugeren, men at de ikke har kompetence til at ændre vilkårets indhold. Denne kontrakt skal nemlig principielt opretholdes uden nogen anden ændring end den, der følger af ophævelsen af urimelige kontraktvilkår, for så vidt som en sådan opretholdelse af kontrakten retligt set er mulig i overensstemmelse med reglerne i national ret.

- 66 Denne fortolkning underbygges desuden af formålet med og den generelle opbygning af direktiv 93/13.
- 67 I henhold til Domstolens faste praksis er direktivet i sin helhed en foranstaltning, der er nødvendig for udførelsen af de opgaver, der er overdraget til Unionen, og navnlig for en forbedring af levestandarden og livskvaliteten i hele Unionen (jf. Mostaza Claro-dommen, præmis 37, Pannon GSM-dommen, præmis 26, og dommen i sagen Asturcom Telecomunicaciones, præmis 51).
- 68 På grund af arten og betydningen af den offentlige interesse, som den beskyttelse, der er sikret for brugerne, som befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende, hviler på, pålægger direktiv 93/13, således som det fremgår af dets artikel 7, stk. 1, sammenholdt med 24. betragtning hertil, således medlemsstaterne at fastsætte egnede og effektive midler »til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør«.
- 69 I denne forbindelse skal det, således som generaladvokaten gjorde det i punkt 86-88 i forslaget til afgørelse, konstateres, at hvis det stod den nationale ret frit for at ændre indholdet af urimelige kontraktvilkår, der fremgår af sådanne kontrakter, ville en sådan adgang kunne skade gennemførelsen af det langsigtede mål, der er nævnt i artikel 7 i direktiv 93/13. Denne adgang ville nemlig bidrage til at eliminere den afskrækkende virkning på erhvervsdrivende, der opstår ved helt og holdent at undlade at anvende sådanne urimelige vilkår over for brugerne (jf. i denne retning Pohotovost'-kendelsen, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis), da disse fortsat ville forsøge at anvende disse vilkår, idet de vidste, at kontrakten, selv hvis disse vilkår skulle blive erklæret ugyldige, ikke desto mindre ville kunne tilpasses i nødvendigt omfang af den nationale ret, således at disse erhvervsdrivendes interesse på denne måde blev sikret.
- 70 Hvis den nationale ret blev tillagt en sådan adgang, ville denne adgang ikke i sig selv kunne sikre en beskyttelse for brugeren, der er ligeså effektiv som den, der følger af, at urimelige vilkår ikke anvendes. En sådan adgang ville i øvrigt heller ikke kunne støttes på artikel 8 i direktiv 93/13, der overlader medlemsstaterne muligheden for inden for det område, der omfattes af dette direktiv, at vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med EU-retten, for så vidt som en mere omfattende beskyttelse af brugerne sikres (jf. dom af 3.6.2010, sag C-484/08, Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Sml. I, s. 4785, præmis 28 og 29, og dommen i sagen Pereničová et Perenič, præmis 34).
- 71 Det fremgår således af disse overvejelser, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 ikke kan forstås således, at den tillader den nationale ret, hvis denne konstaterer, at der findes et urimeligt vilkår i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en bruger, at ændre indholdet af dette vilkår, i stedet for blot at undlade at anvende det over for brugeren.
- 72 I denne forbindelse tilkommer det den forelæggende ret at efterprøve, hvilke nationale regler der finder anvendelse på den sag, den skal behandle, og at gøre alt, hvad der henhører under dens kompetence – idet den tager den nationale ret i dens helhed i betragtning og anvender fortolkningsmetoder, der er anerkendt i denne ret – for at sikre den fulde virkning af artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 og for at nå et resultat, der er i overensstemmelse med det, der tilsigtes med direktivet (jf. i denne retning dom af 24.1.2012, sag C-282/10, Dominguez, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).
- 73 I lyset af det ovenstående skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at den er til hinder for en ordning i en medlemsstat som artikel 83 i lovdekret nr. 1/2007, som gør det muligt for den nationale ret, når denne erklærer et vilkår i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en bruger, ugyldigt, at tilpasse den nævnte kontrakt ved at ændre dette vilkårs indhold.

Det tredje til det sjette spørgsmål

- 74 Med det tredje til det sjette spørgsmål har den forelæggende ret i det væsentlige spurgt Domstolen, dels hvilket ansvar der påhviler de national retter i henhold til forordning nr. 1896/2006 og direktiv 2005/29, når de efterprøver et kontraktvilkår om morarenter som det, der er omhandlet i hovedsagen, dels hvilke forpligtelser kreditinstitutterne er underlagt ved anvendelsen af morarentesatser i kreditaftaler, jf. artikel 5, stk. 1, andet afsnit, litra l) og m), samt artikel 6 og 7 samt artikel 10, stk. 2, litra 1), i direktiv 2008/48.

- 75 Kongeriget Spanien og Europa-Kommissionen har gjort gældende, at disse spørgsmål ikke kan antages til realitetsbehandling, eftersom de EU-retlige regler, som de vedrører, ikke er anvendelige på tvisten i hovedsagen, og fortolkningen af dem derfor ikke kan være relevant for den forelæggende ret for løsningen af tvisten.
- 76 Herved bemærkes indledningsvis, at det i henhold til fast retspraksis, hvorefter det inden for rammerne af proceduren i henhold til artikel 267 TEUF, som er baseret på en klar adskillelse mellem de nationale retters og Domstolens funktioner, alene er den nationale ret, der har kompetence til at fastlægge og vurdere hovedsagens faktiske omstændigheder og til at fortolke og anvende den nationale ret. Det tilkommer ligeledes udelukkende den nationale ret, som tvisten er indbragt for, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere såvel nødvendigheden som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af EU-retten, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse (dom af 12.4.2005, sag C-145/03, Keller, Sml. I, s. 2529, præmis 33, af 18.7.2007, sag C-119/05, Lucchini, Sml. I, s. 6199, præmis 43, og af 11.9.2008, sag C-11/07, Eckelkamp m.fl., Sml. I, s. 6845, præmis 27 og 32).
- 77 Domstolen kan således kun afvise en anmodning om præjudiciel afgørelse fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (jf. bl.a. dom af 5.12.2006, forenede sager C-94/04 og C-202/04, Cipolla m.fl., Sml. I, s. 11421, præmis 25, og af 1.6.2010, forenede sager C-570/07 og C-571/07, Blanco Pérez og Chao Gómez, Sml. I, s. 4629, præmis 36).
- 78 Det må imidlertid konstateres, at dette netop er tilfældet i den foreliggende sag.
- 79 For så vidt angår det tredje spørgsmål bemærkes navnlig, at fortolkningen af forordning nr. 1896/2006 mangler enhver relevans for den afgørelse, som den forelæggende ret skal træffe i den sag, den skal behandle. Som det fremgår af de akter, der er blevet indgivet til Domstolen, skal det nemlig for det første konstateres, at de faktiske omstændigheder i tvisten i hovedsagen ikke falder ind under denne forordnings anvendelsesområde, som i henhold til forordningens artikel 1, stk. 1, alene omfatter grænseoverskridende sager, men udelukkende forbliver underlagt bestemmelserne i civilprocesloven. For det andet skal det præciseres, at denne forordning, således som det fremgår udtrykkeligt af tiende betragtning hertil, hverken træder i stedet for eller harmoniserer de ordninger for inddrivelse af ubestridte krav, der er hjemlet i national lov.
- 80 For så vidt angår det fjerde spørgsmål er det åbenbart, at bestemmelserne i artikel 5, stk. 1, andet afsnit, litra l) og m), artikel 6 samt i artikel 10, stk. 2, litra l), i direktiv 2008/48, som den forelæggende ret har anmodet om en fortolkning af, ikke finder anvendelse på tvisten i hovedsagen i tidsmæssig henseende, da denne vedrører Joaquín Calderón Caminos påståede ukorrekte opfyldelse af den kreditaftale, der blev indgået mellem ham og Banesto den 28. maj 2007.
- 81 Det er i denne forbindelse nemlig tilstrækkeligt at bemærke, at direktiv 2008/48 i overensstemmelse med dets artikel 27, 29 og 31 trådte i kraft den 11. juni 2008, og at medlemsstaterne skulle vedtage de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme dette direktiv før den 11. juni 2010, som er den dag, hvorpå direktiv 87/102 blev ophævet. I øvrigt fastsætter samme direktivs artikel 30, stk. 1, udtrykkeligt, at det ikke finder anvendelse på kreditaftaler, der eksisterer på datoen for de nationale gennemførelsesbestemmelser i krafttræden.
- 82 Hvad angår det femte spørgsmål, hvormed det ønskes oplyst dels, om artikel 6, stk. 2, i direktiv 2008/48 pålægger kreditgiveren en pligt til at meddele et fremskyndet forfald af kreditten eller lånet for at kunne anvende satsen for morarenter, dels om princippet om forbud mod uberettiget berigelse i samme direktivs artikel 7 kan påberåbes, når nævnte kreditgiver ikke alene kræver at få tilbagebetalt

lånekapitalen, men også særligt høje morarenter, bemærkes indledningsvis, at den forelæggende ret med dette spørgsmål, således som det fremgår af sagsakterne, der er blevet indgivet til Domstolen, i realiteten har villet henvise til de tilsvarende artikler i direktiv 87/102, som er de eneste, der passer på genstanden for det nævnte spørgsmål.

- 83 Selv hvis det blev antaget, at det reelle indhold af det femte spørgsmål ligger deri (jf. i denne retning dom af 18.11.1999, sag C-107/98, Teckal, Sml. I, s. 8121, præmis 34 og 39), skal det, som generaladvokaten også anførte i punkt 99 og 100 i forslaget til afgørelse, fastslås, at der ikke er noget i forelæggelsesafgørelsen, der tyder på, at der i hovedsagen rejser sig et problem om enten forpligtelsen til forudgående at informere forbrugeren om enhver ændring i den årlige rente eller tilbageleveringen af en vare til kreditoren, der fører til dennes uberettigede berigelse.
- 84 Det er således åbenbart, at det femte spørgsmål er hypotetisk, eftersom fortolkningen af de nævnte bestemmelser i direktiv 87/102 ikke har nogen forbindelse med genstanden for tvisten i hovedsagen.
- 85 Hvad endelig angår det sjette spørgsmål, hvormed det ønskes oplyst, om artikel 11, stk. 2, i direktiv 2005/29, såfremt dette direktiv ikke er blevet gennemført, kan fortolkes således, at en national ret ex officio kan efterprøve, om en praksis, der består i indførelse af et vilkår om morarenter i teksten i en kontrakt, er urimelig, er det tilstrækkeligt at bemærke, således som generaladvokaten gjorde det i punkt 106 i forslaget til afgørelse, at der ikke er noget i forelæggelsesafgørelsen, der tyder på, at Juzgado de Primera Instancia n° 2 de Sabadell, da den afsagde kendelsen, hvorved anmodningen om udstedelse af betalingspåkrav ikke blev taget til følge, ville have anset den omstændighed, at Banesto havde indført et kontraktvilkår om morarenter som det i hovedsagen omhandlede i den kreditaftale, som denne bank havde indgået med Joaquín Calderón Caminos, for at være urimelig handelspraksis som omhandlet i det nævnte direktiv.
- 86 Det skal ligeledes konstateres, at den forelæggende ret i sin afgørelse anførte forklarende overvejelser om det nævnte spørgsmål, idet den udtrykkeligt henviste til »mulig urimelig handelspraksis fra kreditinstituttets side«.
- 87 Det er således åbenbart, at fortolkningen af direktiv 2005/29 har en rent hypotetisk karakter i forhold til genstanden for tvisten i hovedsagen. I denne sammenhæng er den manglende gennemførelse af dette direktiv også uden betydning for løsningen af den nævnte tvist.
- 88 Henset til de ovenstående betragtninger kan det tredje til det sjette spørgsmål, som den forelæggende ret har forelagt, således ikke antages til realitetsbehandling.

Sagens omkostninger

- 89 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

- 1) **Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler skal fortolkes således, at det er til hinder for en ordning i en medlemsstat som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en ret, der skal behandle en anmodning om udstedelse af et betalingspåkrav, hverken ved indledningen af sagens behandling eller på noget andet tidspunkt af proceduren, selv om den råder over de retlige og faktiske oplysninger, der er**

nødvendige i denne forbindelse, *ex officio* må efterprøve, om et vilkår om morarenter, der er indeholdt i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimeligt, såfremt forbrugeren ikke har fremsat indsigelse vedrørende vilkåret.

- 2) Artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at den er til hinder for en ordning i en medlemsstat som artikel 83 i lovdekret nr. 1/2007 af 16. november 2007 om omarbejdning af den generelle lov om beskyttelse af forbrugere og brugere og anden tilknyttet lovgivning (Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias), som gør det muligt for den nationale ret, når denne erklærer et vilkår i en kontrakt, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, ugyldigt, at tilpasse den nævnte kontrakt ved at ændre dette vilkårs indhold.

Underskrifter